

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

» _____ 2022р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ»**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 "Середня освіта (за предметною спеціалізацією)"

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія)

Робоча програма навчальної дисципліни «Віртуальне навчальне середовище». Одеса, 2022. 11 с.

Розробник: Адобовська М. В. – доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру, Попельницька Н.О. – доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № 2 від. «2» вересня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Андрій БУЯНОВСЬКИЙ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ/ОНП «Середня освіта (Географія)»

_____ (підпис) (Марія АДОБОВСЬКА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від «2» вересня 2022 р.

Голова НМК _____ (підпис) (Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 1	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>014.07 Середня освіта</u> (Географія) (код і назва) Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	<i>Вибіркова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	
		<i>Семестр</i>	
		6-й	
		<i>Лекції</i>	
		28 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	
у т.ч. ІНДЗ*: - год.			
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Викладання дисципліни «Віртуальне навчальне середовище» є формування основ інформаційно-комунікативної компетентності студентів при використанні сучасних інтернет-технологій у процесі викладання, в тому числі дистанційного.

Завдання. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Віртуальне навчальне середовище» є:

- формування у студентів цілісного погляду на сучасні інформаційно-комунікаційні технології, розуміння можливостей цих технологій та способів їх використання для вирішення педагогічних завдань;
- формування у майбутнього вчителя знань, вмінь і навичок, необхідних для творчого навчання учнів у різних умовах технічного і програмно-методичного забезпечення;
- формування уміння практичного віртуального навчального середовища для організації навчального процесу, підготовки до уроків, спілкування з учнями та батьками, взаємодії з колегами та обміну практичним досвідом;
- формування уміння самостійно опановувати нові технології, які сприяють покращенню навчання та викладання.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетенції (ЗК):

- ЗК4 Здатність працювати в команді, вести активний спосіб життя;
- ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК6 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
- ЗК7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

б) спеціальні (фахові) компетенції (ФК):

- ФК6 Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти;
- ФК8 Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії;
- ФК9 Здатність до пошуку джерел географічної інформації, їх наукового опрацювання з використанням широкого спектру наукових методів і підходів та представлення результатів за допомогою сучасних інформаційних технологій;
- ФК14 Здатність моделювати, планувати та конструювати процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, із врахуванням гігієнічних вимог до нього, із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, в тому числі і інформаційних, для забезпечення якості навчально-виховного процесу; застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху;
- ФК19 Володіння знаннями й уміннями в галузі інформатики та ГІС-технологій, використання програмних засобів і навик роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних та використовувати інтернет-ресурси для вирішення географічних задач, опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої з тематичних карт, укладання картографічних творів різного призначення;
- ФК20 Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей різних вікових груп з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей, адаптації навчальних матеріалів з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей розвивальних, використання технологій інклюзивної освіти у роботі з дітьми з особливими потребами, проведення навчально-виховних, соціально-адаптаційних заходів, особливими освітніми потребами в освітніх закладах;
- ФК21 Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН10 Знає сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі;
- ПРН12 Застосовує набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики і освітні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту;
- ПРН13 Виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід;
- ПРН18 Формує в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій;
- ПРН19 Вміє досліджувати сучасні педагогічні технології навчання, застосовувати традиційні форми, методи, прийоми навчання, які сприяють свідомому оволодінню системою географічних знань, умінь і навичок, організовувати, планувати, конструювати й здійснювати свою власну професійну діяльність відповідно до дидактичних принципів навчання;

– ПРН20 Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, ефективні індивідуальні програми концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії; вільно передає географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сучасний стан розвитку систем управління навчанням (learning management systems); онлайн-системи оцінювання та самооцінювання всіх видів діяльності учнів; організацію та здійснення роботи в єдиному інформаційному середовищі навчального закладу; сутність, види, функції та моделі дистанційного навчання; форми взаємодії викладача з учасниками у процесі дистанційного навчання; функціональні можливості та особливості використання при викладанні географії широкого спектру програмних продуктів.

вміти: організовувати дослідницьку, самостійну й проектну діяльність учнів за допомогою систем дистанційного навчання; розробляти дидактичні та методичні матеріали у вигляді текстових документів, електронних таблиць, презентацій, відеолекцій і розміщувати їх в системах дистанційного навчання; розробляти онлайн тестові завдання для оцінювання навчальної діяльності учнів; ефективно використовувати програми віддаленого конференц-зв'язку в викладацькій діяльності; організовувати діяльність учителів та учнів у віртуальному освітньому середовищі навчального закладу; використовувати засоби дистанційного навчання для власного підвищення кваліфікації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Дистанційні технології в освітньому просторі.

Тема 1. Ресурси дистанційного навчання Google. Програма Google's G Suite for Education. Веб-сервіс Google Classroom. Використання Google Drive для створення і обміну завданнями, Google Docs, Sheets and Slides для написання завдань, Gmail для спілкування, Google Calendar для розкладу. Створення онлайн-тестів. Особливості оцінювання учнів в тGoogle Classroom. Можливості дистанційного спілкування: створення відеозустрічей та пряма трансляція уроку за допомогою ресурсу Hangouts meet, спілкування в чаті Hangouts Chat, функція "Запитання аудиторії" в Google Slides. Створення веб-сайту класу за допомогою ресурсу Google Sites. Використання можливостей віртуальної дошки Jamboard. Мобільний додаток Google Classroom.

Тема 2. Навчальна платформа Moodle. Управління навчальним процесом засобами систем дистанційного навчання. Технологія розробки дистанційних курсів у середовищі Moodle. Робота з текстовим навчальним матеріалом. Створення відеолекцій та презентацій. Робота з тестами. Розробка системи оцінювання. Організаційний етап: запрошення студентів до навчання, організація знайомства студентів групи. Навчальний процес: організація зворотного зв'язку, організація чатів, форумів та спільних проектів. Підбиття підсумків роботи студентів.

Тема 3. Програмне забезпечення для організації відео-зв'язку. Використання сервісу Zoom для проведення дистанційних занять: відеоконференції, онлайн-зустрічі, чат, передача файлів, мобільна спільна робота. Віртуальний простір Cisco Webex Teams: відео конференції, обмін повідомленнями, перегляд файлів, робота з інтерактивною дошкою. Комунікаційна система Skype. Мобільні додатки ресурсів відео-зв'язку.

Тема 4. Органайзери для забезпечення організації ефективного дистанційного навчання. Персональний блог вчителя. Закриті групи в месенджерах Viber та Telegram. Соціальні мережі Facebook та Instagram, Telegram-канали.

Тема 5. Онлайн-сервіси для вчителів. Імітування шкільного середовища вдома за допомогою сервісу Classdojo. Принципи та прийоми роботи з сервісом Padlet. Інструмент Microsoft teams для освітньої діяльності. Можливості платформи Classtime.

Змістовий модуль 2. Використання віртуального навчального середовища при викладанні географії в загальноосвітніх навчальних закладах.

Тема 6. Складові віртуального навчального середовища з географії. Електронні підручники, віртуальні тренажери, моделі, віртуальні лабораторії, бібліотеки, музеї тощо як складові віртуального навчального середовища з географії.

Тема 7. Організація дистанційних уроків в межах шкільної програми з географії. Вправи з географії в інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. Розробки до уроків географії в онлайн-сервісах НаУрок, Quizlet та Classtime. Освітнє відео з географії на Youtube каналі “Цікава наука”.

Тема 8. Віртуальні географічні подорожі. Можливості віртуальної географічної подорожі з Google Earth.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Дистанційні технології в освітньому просторі.												
Тема 1. Ресурси дистанційного навчання Google.	14	4	2			8						
Тема 2. Навчальна платформа Moodle.	16	4	4			8						
Тема 3. Програмне забезпечення для організації відео-зв'язку.	14	4	2			8						
Тема 4. Органайзери для забезпечення організації ефективного дистанційного навчання.	12	2	2			8						
Тема 5. Онлайн-сервіси для вчителів.	12	2				10						
Разом за ЗМ.1	68	16	10			42						
Змістовний модуль 2. Використання віртуального навчального середовища при викладанні географії в загальноосвітніх навчальних закладах.												
Тема 6. Складові віртуального навчального середовища з географії	16	4	2			10						
Тема 7. Організація дистанційних уроків в межах шкільної програми з географії.	18	4	4			10						
Тема 8. Віртуальні географічні подорожі.	18	4	4			10						
Разом за ЗМ.2.	52	12	10			30						
Усього годин	120	28	20			72						

5. Теми семінарських занять

У програмі семінарські заняття не заплановані.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Тема 1. Робота з ресурсами дистанційного навчання Google.	2	
2	Тема 2. Технологія розробки дистанційних курсів у середовищі Moodle.	4	
3	Тема 3. Технологія організації відео-зв'язку за допомогою сервісу Zoom.	2	
4	Тема 4. Робота в органайзері для забезпечення дистанційного навчання.	2	
5	Тема 6. Інтерактивна дошка: планування роботи та використання у навчальному процесі.	2	
6	Тема 7. Створення мультимедійних дидактичних вправ за допомогою LearningApps.	4	
7	Тема 8. Створення віртуальної подорожі з географії. Презентація.	4	
	Разом	20	

7. Теми лабораторних занять

У програмі лабораторні заняття не заплановані.

8. Самостійна робота

Самостійна робота полягає в опрацюванні деяких питань з тем програми які не викладаються на лекціях, або потребують поглибленого вивчення.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Встановити особливості роботи в мобільному додатку Google Classroom.	8	
2	Створення тестових завдань у середовищі Moodle.	8	
3	Встановити особливості роботи в системі Skype.	8	
4	Персональний блог вчителя. Вивчення досвіду.	8	
5	Імітування шкільного середовища вдома.	10	
6	Підібрати матеріал для забезпечення освітнього процесу з географії в середовищі віртуальної реальності.	10	
7	Створення дистанційного уроку з географії.	10	
8	Підготовка до презентації створеної віртуальної подорожі.	10	
	Разом	72	

9. Методи навчання

Словесні (лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу); дослідницькі (евристичний метод, дослідницький метод, метод проєктів); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (вправи, лабораторні роботи); опрацювання нового матеріалу, робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів); робота з інформаційними Інтернет-ресурсами географічного напрямку, електронними науковими виданнями, інформаційними базами даних передового педагогічного досвіду, мультимедійними навчальними програмами з географії (підручник, атлас, енциклопедія, тестові програми).

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль (письмове тестування, письмові самостійні роботи), періодичний контроль (контрольні роботи, зі змістових модулів), підсумковий контроль (іспит).

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-

		наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Ресурси дистанційного навчання Google, їх функції та призначення.
2. Особливості роботи в сервісах Google.
3. Веб-сервіс Google Classroom.
4. Використання Google Drive для створення і обміну завданнями.
5. Використання Google Docs, Sheets and Slides для написання завдань.
6. Використання Gmail для спілкування.
7. Використання Google Calendar для розкладу.
8. Створення онлайн-тестів.
9. Особливості оцінювання учнів в Google Classroom.
10. Створення веб-сайту класу за допомогою ресурсу Google Sites.
11. Використання можливостей віртуальної дошки Jamboard.
12. Засоби дистанційного навчання, їх роль в управлінні навчальним процесом.
13. Управління навчальним процесом засобами систем дистанційного навчання.
14. Особливості роботи у середовищі Moodle.
15. Створення дистанційних курсів у середовищі Moodle.
16. Робота з текстовим навчальним матеріалом у середовищі Moodle.
17. Створення відеолекцій та презентацій у середовищі Moodle.
18. Особливості роботи з тестами, їх створення у середовищі Moodle.
19. Налаштування системи оцінювання у середовищі Moodle.
20. Навчальних процес у середовищі Moodle.
21. Використання сервісів для проведення дистанційних занять.
22. Zoom для проведення дистанційних занять.
23. Віртуальний простір Cisco Webex Teams.
24. Комунікаційна система Skype.
25. Мобільні додатки ресурсів відео-зв'язку.
26. Органайзери в роботі викладача.
27. Персональний блог вчителя.
28. Онлайн-сервіси для вчителів, їх можливості та принципи роботи.
29. Імітування шкільного середовища вдома за допомогою сервісу
30. Принципи та прийоми роботи з сервісом Padlet. Інструмент Microsoft teams.
31. Можливості платформи Classtime.
32. Складові віртуального навчального середовища з географії.
33. Електронні підручники, віртуальні тренажери, моделі, віртуальні лабораторії, бібліотеки, музеї тощо як складові віртуального навчального середовища з географії.
34. Особливості створення дидактичних вправ з географії в інтернет-сервісах.
35. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps.

36. Особливості використання онлайн-сервісів на уроках з географії.
37. Розробки до уроків географії в онлайн-сервісах НаУрок, Quizlet та Classtime.
38. Використання освітніх відео з географії на ютуб-каналі.
39. Етапи створення віртуальних подорожей з географії.
40. Можливості віртуальної географічної подорожі з Google Earth.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль	Сума балів
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
8	8	8	8	8	8	8	8	36	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни; опорні конспекти лекції; підручники і навчальні посібники; методичні матеріали до лабораторних і самостійних занять; нормативно-методичні документи та посібники; мультимедійні навчальні програми географічного напрямку; питання для поточного і підсумкового контролю знань; ілюстративні матеріали та ін.

15. Рекомендована література

Основна

1. Антоненко В. М., Мамченко С. Д., Рогушина Ю. В. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями: навч. посібник. Ірпінь, 2016. 212 с.
2. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Навчальний посібник. Київ, 2014. 140 с.
3. Калініна Л.М., Носкова М.В. Google-сервіси для вчителя. Перші кроки новачка: Навчальний посібник. Львів, 2013. 182 с.
4. Морзе Н.В., Глазунова О.Г., Мокрієв М.В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання Moodle 3): навчальний посібник. Київ, 2016. 240 с.

Додаткова

1. Андронатій П. І., Болілий В. О., Шлянчак С. О. Розробка дистанційних курсів засобами Вікі-КДПУ, Хмарка-КДПУ і Moodle-КДПУ. Частина 2. Moodle-КДПУ: Навчальний посібник для учасників довгострокового підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Кіровоград, 2016. 68 с.

2. Лисоченко С. В., Сусь Б. Б., Третяк О. В., Ходаковський В. Ф. Робота викладачів і студентів в системі управління навчанням Moodle: навчальний посібник. Київ, 2012. 64 с.
3. Татьянчиков А. О. Кіберпсихологія: навчально-методичні рекомендації [Електронне видання]. Одеса, 2020. 32 с. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13460>.
4. Триус Ю. В., І. В. Герасименко, В. М. Франчук Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: Методичний посібник. Черкаси. 2012. 220 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт системи MOODLE [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.moodle.org>
2. Офіційний сайт Google Classroom [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.classroom.google.com>
3. Офіційний сайт Zoom [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zoom.us/>
4. Офіційний сайт Cisco Webex Teams [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://teams.webex.com>
5. Офіційний сайт Classdojo [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.classdojo.com>
6. Офіційний сайт Padlet [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.padlet.com/>
7. Офіційний сайт Microsoft teams [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://teams.microsoft.com>
8. Офіційний сайт Classtime [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.classtime.com>
9. Офіційний сайт проекту НаУрок [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/>
10. Офіційний сайт інтернет-сервісу LearningApps [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://learningapps.org>